COMISIA
EUROPEANĂ

Bruxelles, 12.12.2019
COM(2019) 639 final

RAPORT AL COMISIEI CĂTRE PARLAMENTUL EUROPEAN ȘI CONSILIU

Reexaminarea domeniului de aplicare al Regulamentului (UE) nr. 654/2014 al Parlamentului European și al Consiliului din 15 mai 2014

RAPORT AL COMISIEI CĂTRE PARLAMENTUL EUROPEAN ȘI CONSILIU

Reexaminarea domeniului de aplicare al Regulamentului (UE) nr. 654/2014 al Parlamentului European și al Consiliului din 15 mai 2014

1. INTRODUCERE

Prezentul raport se referă la Regulamentul (UE) nr. 654/2014 al Parlamentului European și al Consiliului din 15 mai 2014 (regulamentul privind asigurarea respectării normelor)[1], care prevede normele și procedurile pentru asigurarea exercitării efective și la timp a drepturilor Uniunii Europene în temeiul acordurilor comerciale internaționale. Regulamentul privind asigurarea respectării normelor permite Uniunii Europene să suspende sau să retragă obligațiile care decurg din Acordul Organizației Mondiale a Comerțului (OMC) și din alte acorduri comerciale internaționale, inclusiv din acordurile regionale și bilaterale *în urma* soluționării litigiilor comerciale în temeiul acordului respectiv. De asemenea, acesta împuternicește Comisia să reechilibreze obligațiile în conformitate cu articolul 8 din Acordul OMC privind măsurile de salvgardare sau cu dispozițiile privind măsurile de salvgardare din alte acorduri internaționale, și să răspundă modificărilor concesiilor aplicate de alți membri ai OMC astfel cum se prevede la articolul XXVIII din GATT.

Suspendarea sau retragerea obligațiilor poate duce la măsuri de politică comercială ale UE prin intermediul unui act de punere în aplicare în urma procedurii de examinare. Aceste măsuri includ (i) suspendarea concesiilor tarifare și impunerea unor taxe vamale noi sau mai mari; (ii) introducerea sau creșterea restricțiilor cantitative la importurile de mărfuri prin intermediul cotelor, al licențelor de import sau de export sau al altor măsuri; și (iii) suspendarea concesiilor privind mărfurile, serviciile sau furnizorii în domeniul achizițiilor publice.

2. CERINȚĂ PRIVIND REVIZUIREA

La articolul 10 din regulamentul privind asigurarea respectării normelor, Comisia Europeană a fost însărcinată să reexamineze domeniul de aplicare al regulamentului, în special măsurile de politică comercială care pot fi adoptate și punerea în aplicare a acestuia și să comunice constatările sale Parlamentului European și Consiliului. În urma reexaminării inițiale [articolul 10 alineatul (2) din regulament], care a avut loc în iulie 2017, reexaminarea în temeiul articolului 10 alineatul (1) din regulament a fost planificată pentru 18 iulie 2019.

În momentul efectuării reexaminării s-a constatat necesitatea modificării regulamentului. În consecință, raportul privind reexaminarea este înaintat în prezent împreună cu o propunere legislativă de modificare a regulamentului.

[1] Regulamentul (UE) nr. 654/2014 al Parlamentului European și al Consiliului din 15 mai 2014 privind exercitarea drepturilor Uniunii pentru aplicarea și respectarea normelor comerțului internațional (JO L 189 27.6.2014, p. 50).

3. REEXAMINAREA DOMENIULUI DE APLICARE, MĂSURILE DE POLITICĂ COMERCIALĂ ȘI PUNEREA ÎN APLICARE A REGULAMENTULUI PRIVIND ASIGURAREA RESPECTĂRII NORMELOR

3.1. Domeniul de aplicare al regulamentului

Articolul 3 din regulamentul privind asigurarea respectării normelor prevede situațiile în care se aplică regulamentul privind asigurarea respectării normelor și în care UE are dreptul să aplice contramăsuri. UE poate aplica aceste măsuri numai (1) ca urmare a unei decizii ferme în favoarea UE în cazul unui litigiu comercial, (2) în scopul măsurilor de reechilibrare ale UE ca reacție la o măsură de salvgardare impusă de o altă țară astfel cum se prevede în cadrul normelor comerciale internaționale, sau (3) în cazul în care un membru al OMC modifică sau retrage concesiunile în temeiul articolului XVIII din GATT 1994 și nicio ajustare compensatorie nu a fost convenită.

3.1.1. Ca urmare a unei decizii ferme în favoarea UE în cazul unui litigiu comercial

Prima situație în care se poate aplica regulamentul privind asigurarea respectării normelor este cea în care o procedură de soluționare a unui litigiu din cadrul OMC sau în temeiul altor acorduri comerciale internaționale rezultă într-o decizie fermă privind litigiul comercial și dă naștere unui drept al UE de a suspenda obligațiile din cauza nepunerii în aplicare de către partea perdantă.

Cu toate acestea, în perioada care face obiectul reexaminării, ca urmare a adoptării raportului organului de apel privind conformitatea în cazul litigiului Boeing aflat în curs de desfășurare la OMC[2] în aprilie 2019, care a confirmat faptul că subvențiile acordate de Statele Unite societății Boeing continuă să aducă prejudicii semnificative societății Airbus, Comisia a lansat o consultare publică[3] privind o listă preliminară de produse din Statele Unite cu privire la care Uniunea poate adopta contramăsuri. Arbitrajul OMC privind nivelul contramăsurilor este în curs de desfășurare. Consultările publice constituie primul pas către impunerea de măsuri de politică comercială în temeiul regulamentului privind asigurarea respectării normelor.

După cum se știe bine, organul de apel al OMC se află într-o situație de criză. În ceea ce privește OMC, regulamentul a fost conceput pe premiza unui mecanism de soluționare a litigiilor care funcționează din plin, inclusiv reexaminarea de către organul de apel al OMC, care conduce la o soluție finală și obligatorie. În cursul ultimilor doi ani, acest aspect a fost amenințat din ce în ce mai mult de blocarea numirii de noi membri ai organului de apel. Organul de apel al OMC nu poate trata recursurile cu mai puțin de trei membri. Începând de la 11 decembrie 2019, numărul membrilor organului de apel a fost redus la unul singur. Raporturile din viitorul apropiat ale grupului special pot fi apoi atacate „în lipsă”, ceea ce ar priva părțile de o decizie definitivă, obligatorie și executorie.

Deși UE a elaborat măsuri de contingență sub forma unui „acord interimar”, care vizează să copieze mecanismul de apel al OMC prin intermediul procedurilor de arbitraj prevăzute la articolul 25 din Înțelegerea OMC privind soluționarea litigiilor, acest acord nu este automat și UE nu deține nicio garanție că cealaltă parte va fi de acord cu aceasta.

---

[2] Statele Unite - Măsuri care afectează comerțul cu aeronave civile de mari dimensiuni - a doua plângere (DS353).

[3] Litigiul OMC Boeing: UE publică o listă preliminară a produselor din SUA avute în vedere pentru contramăsuri. https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/fi/ip_19_2162

Reexaminarea domeniului de aplicare al regulamentului privind asigurarea respectării legislației cu privire la alte acorduri comerciale internaționale a identificat o altă provocare. O situație similară a unei soluționări de litigiu blocate poate apărea și în cadrul altor acorduri comerciale, inclusiv regionale și bilaterale, în cazul în care o țară terță nu cooperează, după cum este necesar, la funcționarea mecanismului obligatoriu de soluționare a litigiilor. De exemplu, în cazul în care cealaltă parte nu numește un arbitru și niciun mecanism de rezervă nu remediază situația respectivă, UE nu ar fi în măsură să obțină o hotărâre cu caracter obligatoriu care să poată fi executată.

Întrucât regulamentul privind asigurarea respectării normelor poate fi utilizat numai *ca urmare* a unei hotărâri cu caracter obligatoriu, obiectivul regulamentului, care este de a dota UE cu instrumentele necesare pentru a reacționa în mod eficace și rapid la măsuri ilegale din partea țărilor terțe și de a proteja interesele economice ale UE, nu poate fi atins. Această deficiență trebuie să fie abordată și regulamentul trebuie actualizat pentru a face față acestor provocări.

3.1.2. Măsuri de reechilibrare ca răspuns la măsurile de salvgardare ale unei țări terțe

Cea de-a doua situație în care se aplică regulamentul privind asigurarea respectării normelor cuprinde măsuri de reechilibrare în cazul în care o țară terță impune o măsură de salvgardare fără a conveni cu UE cu privire la o compensație.

Până în prezent, regulamentul a fost utilizat o singură dată în acest scop, și anume ca răspuns la taxele de import pentru aluminiu impuse de Statele Unite în 2018. UE a introdus măsuri de reechilibrare sub forma unor tarife suplimentare pentru o serie de produse importate din SUA[4]. Din punct de vedere procedural, adoptarea actului de punere în aplicare care impune măsuri de reechilibrare a durat în total două luni, acestea reprezentând termenul final impus de Acordul OMC. Din cauza regulamentului privind asigurarea respectării normelor, UE a fost în măsură să răspundă rapid la măsurile de salvgardare ale SUA și să apere interesele economice ale UE. Prin urmare, se poate concluziona că regulamentul privind asigurarea respectării normelor s-a dovedit a fi de mare utilitate și o parte crucială a reacției UE la măsurile SUA privind oțelul și aluminiul.

3.1.3. Modificarea concesiilor în temeiul articolului XXVIII din GATT 1994

Cea de-a treia situație pentru aplicarea regulamentului privind asigurarea respectării normelor este modificarea concesiilor de către un alt membru al OMC în temeiul articolului XXVIII din GATT 1994, fără a fi convenit cu UE în privința unei compensații. În cursul perioadei de reexaminare, nu a apărut niciun astfel de caz. Regulamentul poate, totuși, să fi jucat un rol în acest domeniu deoarece simpla existență a regulamentului indică altor membri ai OMC că UE este capabilă să își exercite drepturile de reechilibrare în temeiul articolului XXVIII în cazul în care nu se convine asupra unei compensații, pentru care se aplică, de asemenea, un termen final strict.

[4] Aceste măsuri au fost introduse prin Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2018/724 al Comisiei din 16 mai 2018 privind anumite măsuri de politică comercială cu privire la anumite produse originare din Statele Unite ale Americii (JO L 122, 17.5.2018, p. 14–28) și prin Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2018/886 al Comisiei din 20 iunie 2018 privind anumite măsuri de politică comercială cu privire la anumite produse originare din Statele Unite ale Americii și de modificare a Regulamentului de punere în aplicare (UE) 2018/724 (JO L 158, 21.6.2018, p. 5–18).

3.2. Măsuri de politică comercială și punerea lor în aplicare până în prezent

Articolul 5 din regulamentul privind asigurarea respectării normelor prevede o listă de contramăsuri, așa-numite măsuri de politică comercială, care pot fi utilizate atunci când UE are dreptul de a reacționa la barierele comerciale ale celeilalte părți. Lista prevede trei tipuri de măsuri ale UE, și anume (a) suspendarea concesiilor tarifare și impunerea de taxe vamale noi sau majorate; (b) introducerea sau creșterea restricțiilor cantitative la importul sau exportul de mărfuri; și (c) suspendarea concesiilor în domeniul achizițiilor publice.

Reexaminarea acestei părți a regulamentului a ținut seama, îndeosebi, de utilizarea regulamentului privind asigurarea respectării normelor până în prezent. În cazul taxelor suplimentare de import în SUA pentru oțel și aluminiu, UE a răspuns la măsurile adoptate de SUA sub forma unor tarife sporite la import asupra unui număr de produse importate din SUA. Regulamentul s- a dovedit a fi foarte eficace atât în ceea ce privește promptitudinea, și anume răspunzând rapid la măsura SUA, cât și în ceea ce privește respectarea termenului final al OMC pentru adoptarea actului de punere în aplicare și în ceea ce privește respectarea gamei de măsuri care se aflau la dispoziția UE. UE a impus contramăsuri echivalente valorii totale a măsurilor SUA care fac obiectul reechilibrării, o parte semnificativă a măsurilor de reechilibrare ale UE fiind, totuși, fiind amânate cu trei ani după introducerea taxelor SUA, astfel cum se prevede la articolul 8.3 din Acordul OMC privind măsurile de salvgardare. Acest lucru a restabilit, în măsura permisă de Acordul OMC, echilibrul concesiilor și beneficiilor reciproce în relațiile comerciale dintre SUA și UE. Acest lucru a confirmat, de asemenea, eficacitatea, caracterul adecvat și importanța regulamentului privind asigurarea respectării normelor pentru capacitatea UE de a reacționa și de a-și apăra interesele economice cu promptitudine și eficacitate.

Celelalte două tipuri de măsuri permise de regulamentul privind asigurarea respectării normelor - introducerea sau creșterea restricțiilor cantitative la importurile sau exporturile de mărfuri și suspendarea concesiilor în domeniul achizițiilor publice - încă nu au fost testate dar rămân disponibile pentru a fi utilizate în viitor.

Mai mult de atât, deși regulamentul nu acoperă alte măsuri posibile, în special în domeniul serviciilor sau al proprietății intelectuale, Comisia consideră că evaluarea sa în cadrul evaluării sale timpurii din 2017, în temeiul articolului 10 alineatul (2) din regulament, rămâne valabilă în această etapă. Această reexaminare a vizat în mod specific măsurile de politică comercială care pot fi adoptate în temeiul acestui regulament. În acest moment, Comisia nu consideră necesară și utilă o extindere a regulamentului în acest sens. Acesta este, îndeosebi, cazul deoarece reexaminarea a arătat că, pentru moment, și pe baza utilizării de până acum a regulamentului, UE are la dispoziție o gamă suficientă de măsuri eficace pentru a proteja interesele UE și în cazuri viitoare de aplicare a regulamentului. Este necesar să se reamintească faptul că două alte tipuri de măsuri sunt posibile în temeiul regulamentului și nu au fost utilizate până în prezent, dar rămân disponibile în viitor. Comisia consideră că este important să se continue monitorizarea și reexaminarea gamei de măsuri disponibile și a utilității acestora. O astfel de reexaminare trebuie să se bazeze atât pe cazuri viitoare de aplicare cât și pe alte evoluții care ar putea avea implicații asupra eficacității regulamentului privind asigurarea respectării normelor într-un context mai larg.

4. CONCLUZIE

În concluzie, deși până în prezent a fost utilizat o singură dată, regulamentul privind asigurarea respectării normelor s-a dovedit a fi un instrument esențial pentru protejarea intereselor economice ale UE ca reacție la barierele comerciale impuse de țări terțe. Deși limitată, practica a arătat că UE poate reacționa rapid și eficient datorită existenței regulamentului. Comisia consideră că, dincolo de aplicarea regulamentului până în prezent, simpla existență a regulamentului are un impact important, întrucât transmite un mesaj puternic privind capacitatea UE de a-și apăra drepturile. Utilizarea limitată a regulamentului în cursul perioadei de reexaminare a putut fi atribuită, parțial, etapei procedurale în care se găseau litigiile comerciale. Etapa executorie este o fază foarte avansată în cadrul unui litigiu comercial, la care ajung doar un număr mic de litigii, deoarece majoritatea sunt soluționate în mod satisfăcător mult mai devreme.

Provocările emergente legate de criza instituțională din cadrul OMC în ceea ce privește soluționarea litigiilor, precum și o posibilă deficiență a soluționării litigiilor în temeiul altor acorduri comerciale internaționale sunt preocupante în ceea ce privește eficacitatea regulamentului astfel cum este instituit în prezent. Prin urmare, Comisia consideră că este necesar să se modifice domeniul de aplicare al situațiilor în care poate fi utilizat regulamentul privind asigurarea respectării normelor, astfel încât să se garanteze faptul că UE poate să își apere cu eficacitate interesele economice și în viitor. În conformitate cu propunerea de modificare, Comisia va continua să monitorizeze utilizarea și utilitatea generală a regulamentului.